MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)
BHALA QORTI TA' GUDIKATURA KRIMINALI

MAGISTRAT DR.
EDWINA GRIMA

Seduta tat-23 ta' Gunju, 2010

Numru. 735/2008

Il-Pulizija
(Spettur Anthony Cassar)

vs

Marvin Pavia ta' 30 sena, bin il-mejjet Carmel u Theresa nee' Saliba, imwieled Pieta' fl-24 ta' Frar 1978 u joqghod fl-indirizz Block B3, Flat numru 1, Housing Estate, il-Fgura detentur tal-karta ta'l-identita' numru 126578(M)

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjoni migjuba kontra l-imputat Marvin Pavia akkuzat talli f'dawn il-Gzejjer, nhar is-Sibt 5 ta' Jannar 2008, b'mezzi kontra il-ligi, b'qerq u ingann jew billi wera haga b'ohra sabiex igieghel titwemmen l-ezistenza ta' intraprizi foloz, jew ta' hila, setgha fuq haddiehor, jew ta'

krediti immaginarji, jew sabiex iqanqal tama jew biza’ dwar xi grajja kimerika, ghamel qligh bi hsara ghal Irene Vella u Christopher Vella minn Haz Zabbar fl-ammont ta’ 4660 ewro ekwivilaneti ghal Lm2000 (elfejn lira Maltin), liema flus gew ikkunsinnati lilu minn Irene Vella u dana ai termini tal-artikoli 308 u 309 tal-Kap IX tal-Ligijiet ta’ Malta.

Rat id-dokumenti u l-atti kollha ta’ dan il-procediment

Rat l-kunsens ta’l-Avukat Generali tal-11 ta’ Awissu 2008 sabiex dana l-kaz jigi trattat u deciz bil-procedura sommarja.

Semghet il-provi.

Semghet trattazzjoni.

Ikkunsidrat,

Illi l-imputat jinsab akkuza bir-reat tal-frodi jew truffa ai termini ta’l-artikoli 308, 309 u 310 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta’ Malta.

<u>IL-LIGI</u>

Biex jissussti ir-reat tal-frodi jew truffa gie ritenut kostantement fil-gurisprudenza u fis-sentenzi tal-Qrati taghna illi iridu jinkonkorru diversi elementi. Ibda biex irid ikun hemm ness bejn is-suggett attiv u is-suggett passiv tar-reat u cioe’ bejn minn qieghed jikkometti ir-reat u il-vittma. Hemm imbaghad l-element materjali ta’ dana ir-reat u cioe’ l’uzu ta’ ingann jew raggieri li jwasslu lil vittma sabiex isofri it-telf patrimonjali. Finalment huwa necessarju li jkun hemm l-element formali tar-reat konsistenti fid-dolo jew fl-intenzjoni tat-truffatur jew frodatur li jinganna u dana sabiex jikseb profitt jew vantagg ghalih innifsu. Jekk xi wiehed jew aktar minn dawn l-elementi huma nieqsa, allura ir-reat tat-truffa ma jistax jisussisti. Illi f’sentenza moghtija mill-Qorti ta’l-Appelli Kriminali (per Imhallef Carmel. A. Agius) deciza fit-22 ta’ Frar 1993, fl-ismijiet Il-Pulizija vs Charles Zarb, il-Qorti ghamlet esposizzjoni ferm preciza studjata u

dettaljata ghar-rigward ta'l-elementi ta' dana ir-reat. Il-Qorti bdiet sabiex esprimiet ruhha b'dan il-mod ghar-rigward ta' dana ir-reat:

"Id-delitt tat-truffa huwa l-iprem fost il-kwalitajiet ta' serq inproprji u hu dak li fl-iskola u fil-legislazzjoni Rumana kien maghruf bhala steljolat u li jikkorrispondi ezattament ghat-truffa tal-Codice Sardo, ghal frodi tal-Kodici Toskan, ghal Engano jew Estafa fil-kodici Spanjol, ghal Bulra f'dak Portugiz, u ghal Esroquerie fil-Kodici Francis … Id-disposizzjonijiet tal-Kodici taghna li jikkontemplaw ir-reat ta' truffa kienu gew mehuda minn Sir Adriano Dingli mill-paragrafu 5 ta' l-artikolu 430 tal-Kodici delle Due Sicilie li hu identiku hlief ghal xi kelmiet insinjifikanti ghal Kodici Franciz (artikolu 405) avolja dan, il-Kodici delle Due Sicile, it-truffa kien sejhilha Frodi …..". Skond gurisprudenza kostanti, l-ingredjenti ta'l-element materjali ta' dan id-delitt ta' truffa, huma dawn li gejjin.

Fl-ewwel lok bhala suggett attiv ta' dan id-delitt jista' ikun kulhadd.

Fit-tieni lok il-Legislatur, aktar mill-interess socjali tal-fiducja reciproka fir-rapport patrimonjali individwali, hawn qed jittutela l-interess pubbliku li jimpedixxi l-uzu ta'l-ingann u tar-raggieri li jinducu bniedem jiddisponi minn gid li fil-kors normali tan-negozju ma kienx jaghmel.

Fit-tielet lok hemm l-element materjali tat-truffa u jikkometti d-delitt tat-truffa kull min:

a. b'mezzi kontra l-ligi, jew
b. billi jaghmel uzu minn ismijiet foloz jew
c. ta' kwalifiki foloz jew
d. billi jinqeda b'qerq iehor u
e. ingann jew
f. billi juri haga b'ohra sabiex igieghel titwemmen l-ezistenza ta' intraprizi foloz,
g. jew ta' hila
h. setgha fuq haddiehor jew

i. ta’ krediti immaginarji jew
j. sabiex iqanqal tama jew biza dwar xi grajja kimerika, jaghmel qliegh bi hsara ta’ haddiehor.

…. Hu necessarju biex ikun hemm ir-reat ta’ truffa, li l-manuvri jridu jkunu ta’ natura li jimpressjonaw bniedem ta’ prudenza u sagacja ordinarja, li jridu jkunu frawdolenti u li hu necessarju li jkunu impjegati biex jipperswadu bl-assistenza ta’ fatti li qajmu sentimenti kif hemm indikat fil-ligi. ….”

Dwar l-artifizzji intqal mill-Qorti illi ***“hemm bzonn biex ikun reat taht l-artikolu 308 illi l-kliem jkun akkumpanjat minn apparat estern li jsahhah il-kelma stess fil-menti ta’ l-iffrodat. Din it-tezi hija dik accettata fil-gurisprudenza ta’ din il-Qorti anke kolleggjalment komposta fil-kawza “Reg vs Francesco Cachia e Charles Bech (03.01.1896 – Kollez. XV.350) li fiha intqal illi “quell’ articolo non richiede solamente una asserzione mensioniera e falza, ma richiede inoltre che siano state impiegate, inganno, raggiro o simulazione, ed e’ necessario quindi che la falza asseriva sia accompagnata da qualche atto diretto a darla fede.”***

Ghar-reati ta’ truffa komtemplat fl-artikolu 308 tal-Kodici kriminali, il-Qorti iccitata lill-Imhallef Guze Flores fejn qal illi ***“kif jidher mid-dicitura partikolari deskrittiva adoperata, hemm bzonn li tirrizulta materjalita’ specifika li sservi ta’ supstrat ghall-verosimiljanza tal-falsita prospettata bhala vera u b’hekk bhala mezz ta’ qerq. Ma huwiex bizzejjed ghal finijiet ta’ dak l-artikolu affermazzjonijiet, luzingi, promessi, minghajr l-uzu ta’ apparat estern li jirrivesti bi kredibilita’ l-affermazzjonijiet menzjonjieri tal-frodatur. Il-ligi taghti protezzjoni specjali kontra l-ingann li jkun jirrivesti dik il-forma tipika, kwazi tejatrali, li tissupera il-kawtela ordinarja kontra s-semplici u luzingi, u li taghti li dawk l-esterjorita ta’ verita kif tirrendi l-idea l-espressjoni felici fid-dritt Franciz mise-en-scene.”***

"….Kwantu jirrigwarda l-element formali, cioe' kwantu jirrigwarda d-dolo ta' dan ir-reat ta' truffa, jinghad illi jrid jkun hemm qabel xejn l-intenzjoni tal-frodatur li jipprokura b'ingann l-konsenja tal-flus jew oggett li jkun fi profit ingust tieghu. L-ingustizzja tal-profitt tohrog mill-artikolu 308 tal-Kodici Kriminali fejn il-kliem "bi hsara ta' haddiehor" ma jhallux dubbju dwar dan. Jigifieri biex ikun hemm l-element intenzjonali tar-reat ta' truffa, hemm bzonn li s-suggett attiv tar-reat fil-mument tal-konsumazzjoni tieghu ikun konxju ta'l-ingustizzja tal-profitt u b'dan il-mod il-legittima produttivita tal-profitt hija bizzejjed biex teskludi d-dolo."

Illi minn dina l-esposizzjoni maghmula mill-Qorti ta'l-Appell li iccittat diversi sentenzi ohra tal-Qrati taghna jidher illi l-elementi rikjesti sabiex jisussisti ir-reat tal-frodi baqghu invarjati fi-zmien.

Illi f'sentenza moghtija mill-Corte di Cassazione Penale gie deciz illi element ewelieni fir-reat tal-frodi huwa ***"l'elemento del'danno patrimoniale"*** Biex imbaghad jissusti dana it-tip ta' reat huwa necessarju illi jezistu "***I tre momenti di cui si compone il reato e' cioe' la produzione dell'artificio, nella successive induzione in errore e nella conseguenziale produzione dell'ingiusto profitto per l'agente." (Cassazione penale sez.II 3 ottobre 2006 n.34179)***

Illi ghar-rigward ta' dana l-element soggettiv tar-reat tat-truffa, kif gie ritenut mill-awtur Francesco Antolisei, ikkwotat f'sentenza ohra moghtija mill-Qorti ta'l-Appelli Kriminali (Il-Pulizija vs Patrick Spiteri deciza 22/10/2004) : ***"L'agente … deve volere non solo la sua azione, ma anche l'inganno della vittima, come conseguenza dell'azione stess, la disposizione patrimoniale, come conseguenza dell'inganno e, infine, la realizzazione di quell profitto che costituisce l'ultima fase del processo esecutivo del delitto. Naturalmente occorre che la volonta sia accompagnata dalla consapevolezza del carattere frodatorio del mezzo***

usato, dell'ingiustizzia del profitto avuto in mira e del danno che ne deriva all'ingannato."

Illi l-artikolu 309 tal-Kapitolu 9, imbaghad jikkontempla ir-reat minuri tal-frodi innominat. Illi ghar-rigward ta' dana ir-reat, ghalkemm l-element tar-"raggiri" jew l-"artifzji", huwa nieqes u allura anke gidba semplici hija bizzejjed ghal kummissjoni ta' dana ir-reat, izda dana irid bil-fors iwassal sabiex il-vittma u cioe' is-suggett passiv ta' dana ir-reat isofri xi telf patrimonjali.***"***

<u>IL-FATTI</u>

Illi l-fatti ta' dana il-kaz jikkoncernaw self li sar mill-parti leza Irene Vella lill-imputat. Illi l-provi f'dina il-kawza jikkonsistu essenzjalment fix-xhieda tal-partijiet involuti u cioe' ta' Irene Vella, l-parti leza, u ta'l-imputat. Illi minn dina x-xhieda jirrizulta illi huwa fatt mhux ikkontestat illi l-imsemmija Irene Vella fil-5 ta' Jannar 2008 ghaddiet s-somma ta' Lm2000 fi flus kontanti lill-imputat, liema flus hija gibbdet mill-kont bankarju taghha[1]. Huwa fatt ukoll mhux ikkontestat illi l-imputat talab lill-istess Vella sabiex isellfu il-flus bil-wieghda li kien ser iroddhomlha lura minghajr imghax. Fil-fatt saret kitba bejn dawn it-tnejn minn nies minn fejn jirrizulta bl-iktar mod car x'kienet l-intenzjoni tal-partijiet.[2]

Illi l-prosekuzzjoni qeghdha tibbaza l-akkuza taghha fil-konfront ta'l-imputat fuq il-fatt illi l-imputat allegatement gieghel lil Vella issellfu dawn il-flus fuq bazi ta' rikatt. Fil-fatt Vella tikkontendi illi hija selfitu dawn il-flus ghaliex l-imputat beda iheddidha li jekk ma taghmilx dana huwa kien ser juri xi ritratti li kellu fil-pussess tieghu, fejn kienu jidhru it-tnejn flimkien, lil zewgha. Vella ghalhekk bezghet illi zewgha kien isir jaf b'din il-hbiberija li kien hemm bejniethom u ghalhekk iddecidiet li issellef il-flus lill-imputat. Illi mill-provi akkwizti fil-fatt jirrizulta illi l-imputat u Vella kienu ghamlu xi zmien jahdmu fl-istess post tax-

[1] Dokument IV a fol.26
[2] Dokument AC2 a fol.17.

xoghol. F'dana l-perijodu ta' zmien jidher illi nibtet hbiberija bejniethom tant illi l-imputat isostni illi Vella kienet diga f'zewg okkazzjonijiet precedenti sellfitu xi flus, liema flus huwa kien raddhomlha lura.

Illi kemm fl-istqarrija rilaxxjata minnu lill-pulizija[3], kif ukoll fix-xhieda tieghu quddiem il-Qorti, l-imputat jichad illi huwa hedded lil Vella. Fil-fatt isostni illi fl-istess gurñata li kien talabha il-flus, hija iktar tard ghaddiethomlu. Ighid inoltre illi huwa mar id-dar taghha sabiex hija taghtih dawn il-flus u ghalhekk certament Vella ma kenitx bezghana minnu. Jammetti madanakollu meta jixhed in kontro-ezami li kien sar xi diskors bejnu u bejn Vella ghar-rigward ta' xi ritratti, madanakollu ma jiftakarx x'diskors kien sar u ghaliex kienu issemmew l-istess ritratti. L-imputat isostni illi l-intenzjoni tieghu kienet dejjem li il-flus mislufa lilu iroddhom lura u li fil-fatt ghadu ma bediex jaghmel xi pagamenti minhabba l-fatt illi s-sitwazzjoni finanzjarja tieghu mhijiex wahda tajba u li huwa lest illi jrodd lura l-flus lil Vella kif miftiehem.

Illi ghalhekk mill-fattispecje ta' dana l-kaz il-Qorti trid tara jekk jezistux l-elementi legali rikjesti ghar-reat tat-truffa. Illi l-abbli difensur ta'l-imputat jikkontendi illi ma kien hemm l-ebda fini illecita fl-azzjoni tas-self u fl-iskrittura Dokument AC2 u li ma kien hemm l-ebda qerq jew ingann li twassal ghal xi frawdolenza penali. Isostni inoltre illi fl-aghar ipótesi l-imputat messu gie akkuzat b'reat iehor u cioe' dak tar-rikatt u mhux tal-frodi.

Illi il-Qorti ghalhekk trid tistabbilixxi in-ness bejn is-suggett attiv u cioe' l-imputat u is-suggett passiv jew l-allegat vittma ta' dana ir-reat. Illi sabiex jigi stabbilit dana in-ness, il-Qorti trid tezamina jekk l-imputat b'xi mezz materjal, raggiri jew artifizji - 'l hekk ismejjah *mis-en-scene*, wasal sabiex jinganna il-vittma tieghu. Illi Vella tallega li l-imputat beda jheddidha b'xi ritratti. Fil-fatt hija tghid illi qalilha dana id-diskors: "Ghandi l-inkwiet ghax rawna in-nies flimkien u hadulna ir-ritratti." Kompla jghidilha illi kien spicca minghajr flus ghaliex dawn in-nies kienu qed

[3] Dokument AC3 a fol.18 et.seq.

jitolbuh il-flus sabiex jaghtuh dawn ir-ritratti. Vella imbaghad staqsietu kemm kellu bzonn flus u hu qalilha li ried Lm2000. Iktar tard huwa beda jinsisti maghha sabiex tghaddilu dawn il-flus u Vella tkompli tghid illi fl-ahhar huwa beda jheddidha illi jekk ma tghaddilux dawn il-flus kien ser juri dawn ir-ritratti lil zewgha. Illi dana kollu huwa michud mill-imputat. Madanakollu l-Qorti tqis illi x-xhieda ta' Vella hija wahda aktar verosimili u kredibbli, aktar w aktar fid-dawl tal-fatt illi l-imputat fix-xhieda tieghu jammetti illi huwa semma xi ritratti lil Vella izda konvenjentement jiddikjara illi ma jiftakarx x'diksors kien intqal dwar l-istess. L-imputat ghalhekk ivvinta storja jew gidba sabiex igieghel lil Vella isellfu s-somma ta' Lm2000. Madanakollu wara dina l-gidba ma hemmx il-*mis-en-scene* li trid il-ligi li jwassal ghall-ingann. Hija biss semplici gidba li l-imputat allegatament qal lil Vella sabiex igieghla isellfu il-flus. Fil-fatt dawna ir-ritratti qatt ma gew murija lil Vella u lanqas Vella ma tallbet biex tarahom, izda strahet fuq il-kelma ta'l-imputat biss. Jekk wiehed jezamina l-ipotezijiet kollha li issemmi l-ligi fl-artikolu 308, ghandu jasal ghal dina l-konkluzjoni. Fl-ewwel lok l-ghoti tal-flus ma sarx b'xi mezz kontra l-ligi. Saret kitba bejn il-partijiet ghar-rigward tal-kostituzzjoni ta' dana d-debitu. L-imputat ma ghamilx uzu ta' xi ismijiet foloz jew ta' kwalifiki foloz u ghalkemm inqeda bl-ingann sabiex **dial** f'mohh Vella illi kien ghaddej xi rikatt fuq ir-ritratti, madanakollu dana ma kienx akkomupanjat b'xi artifizji jew raggiri jew il-*messa in scena* kif tirrikjedi il-ligi.

Ghar-rigward tat-telf patrimonjali jew dannu ekonomiku soffert mill-vittma tar-reat, l-Qorti taghmel referenza ghal sentenza moghtija mill-Cassazione Sez.Un.16.12.1998, il-Qorti sostniet f'dana ir-rigward: ***"Il reato di truffa costitusice un delitto istantaneo e di danno che si perfeziona nel momento in cui alla realizazzione della condotta tipica dell'autore abbia fatto seguito la diminutio patrimonii del soggetto passivo: mentre dunque, il requisito dell'ingiusto profitto puo comprendere in se qualisiasi utilita' anche a carattere non strettamente economico, l'elemento del danno deve avere necessariamente contenuto patrimoniale e***

consistere in una lesione concreta tale da determinare la perdita effetiva del bene.”

Illi huwa minnu illi Irene Vella ghaddiet is-somma ta’ Lm2000 lill-imputat. Izda jista’ wiehed jikkonkludi b’daqshekk illi l-konjugi Vella sofrew xi telf patrimonjali. Illi kieku ghal grazzja ta’l-argument l-imputat permezz ta’ dina l-gidba gieghel lil Vella taghtih dawn il-flus, allura f’dina c-cirkostanza kienu ikun hemm dana it-telf patrimonjali, izda x’kienet l-intenzjoni ta’l-imputat johrog car kemm mix-xhieda tieghu kif ukoll mix-xhieda ta’ Vella stess u mid-dokument esebit. Illi mill-provi li jinsabu fl-att processwali fil-mument tal-konsumazzjoni ta’ dana ir-reat, l-intenzjoni ta’ l-imputat kienet wahda u cioe’ illi jrodd lura dawn il-flus. L-intenzjoni kienet illi huwa jissellef dawn il-flus minn ghand Vella u mhux li jehodhom indebitament jew inkella li jiffroda lil Vella. Illi huwa minnu illi l-imputat ghadu sal-gurnata ta’ lum ma radd xejn lura mill-flus illi huwa issellef, izda b’daqshekk il-Qorti ma tistax tikkonkludi illi l-intenzjoni tieghu fil-mument illi huwa gie mghoddi il-flus minn Vella kien mod iehor. Ma hemm l-ebda prova fl-atti li tindika dana! Lanqas ma hemm provi fl-atti li jindikaw illi fil-mument illi Vella sellfitu il-flus, l-imputat ma kellux mezzi finanzjarji sabiex irodd lura l-flus mislufa u li ghalhekk tista’ tkun indikattiva ta’l-intenzjoni ta’l-imputat li japprofitta ruhu mill-parti leza.

Ghaldaqstant, il-Qorti, fil-fattispecje ta’dana il-kaz, ma tirravvizax l-elementi rikjesti mill-ligi fl-artikolu 308 ghall-kummissjoni tar-reat tal-frodi. Il-Qorti ghalhekk sejra tghaddi sabiex tezamina jekk bil-gidba tieghu u cioe’ bil-fatt illi l-imputat ghamel referenza ghal xi ritratti li kienu juru lilu flimkien ma’ Irene Vella tistax tinstab htija fir-rigward tar-reat minuri, tal-frodi innominat, kif previst fl-artikolu 309 tal-Kapitolu 9. Illi ghar-rigward ta’ dana ir-reat, ghalkemm l-element tar-“raggiri” jew l-“artifizji”, huwa nieqes u allura anke gidba semplici hija bizzejjed ghal kummissjoni ta’ dana ir-reat, izda dana irid bil-fors iwassal sabiex il-vittma u cioe’ is-suggett passiv ta’ dana ir-reat isofri xi telf patrimonjali. Illi kif gie deciz fis-sentenza Il-Puilizja vs Carmela German (Apelli Kriminali Inferjuri 30/12/2004): ***“Kwantu ghal kwistjoni jekk il-gidba***

semplici – a differenza ta'l-artifizji u raggiri – tistax tammonta ossia twassal ghar-reat ta' frodi innominata, ir-risposta hija certament fl-affermattiv, basta li tali gidba tkun effettivament tammonta ghal qerq, cioe' intiza jew preordinata sabiex il-persuna l-ohra (il-vittma) taghmel jew tonqos milli taghmel xi haga li ggibilha telf patrimonjali bil-konsgwenti arrikkiment ghal min jghid dik il-gidba u basta, s'intendi li tkun effettivament waslet ghal dana it-telf min-naha u arrikkiment min-naha l-ohra."

Illi f'dana il-kaz il-gidba trid twassal necessarjament sabiex il-vittma, tigi ingannata, bil-konsegwenza illi hija trid tkun sofriet xi telf patrimonjali, liema telf iwassal ghall-arrikkiment favur l-imputat. Illi fil-kaz in dizamina, kif gie ampjament issotolinjat iktar 'il fuq, ghalkemm huwa minnu illi Irene Vella ghaddiet is-somma ta' Lm2000 lill-imputat abbazi ta' gidba u theddida, madanakollu il-*mens rea* ta'l-imputat li jiffroda lil Vella ma giex ippruvat. Il-provi kollha jindikaw illi dawna inghataw b'self, liema ammont l-imputat kellu irodd lura. Di piu' jirrizulta illi dina ma kenitx l-unika okkazzjoni li Vella silfet xi flus lill-imputat u fl-okkazzjonijiet precedenti huwa dejjem raddhom lura meta talbithomlu. Ghaldaqstant fin-nuqqas ta' prova dwar l-element intenzjonali da parti tal-imputat, l-Qorti lanqas ma tista' issib htija taht dina d-disposizzjoni tal-ligi.

Ghaldaqstant ghal motivi hawn fuq migjuba il-Qorti qed tillibera lill-imputat mill-akkuza migjuba fil-konfront tieghu u dana b'riserva ghal kwlaunkwe dritt civili spettanti lil parti leza fil-konfront ta'l-istess imputat

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------